

*Een interview
met beeldend kunstenaar
Pbalris*

*Digitale kunst
en virtuele schilderwerken*

*Juni 2011
room2move productions*

Pbalris

www.gertvansanten.nl

Een gesprek met beeldend kunstenaar Pbalris

Pbalris is beeldend kunstenaar sinds zijn veertiende. Hij is begonnen met olieverf en Oost-Indische inkt en werkt tegenwoordig uitsluitend digitaal. Zelf zegt hij hierover: “Mijn camera’s, computers en software zijn mijn verf, canvas en penselen.” Pbalris’ werk kan worden getypeerd als kleurrijk, surrealistisch, abstract en expressionistisch. Zijn thema’s variëren van gebouwen en middeleeuwse pestdokters tot en met Atlantis en de oude aarde.

“Doe nou maar gewoon,” zeiden de wijze ouders van Pbalris al in de jaren zestig tegen hun zoon, toen het vijfjarige knulletje zelfverzekerd bekendmaakte dat hij kunstenaar wilde worden, “want met dat soort dingen is geen droog brood te verdienen. Ga liever Frans studeren, of doe iets met de EEG,” voegde zijn vader er enigszins geschrokken aan toe. Ze hadden natuurlijk gelijk.

Maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Rond zijn veertiende haalde een stel oude meesters Pbalris over om penseel en palet op te pakken en te gaan schilderen met olieverf en te tekenen met Oost-Indische inkt. De meesters waren Jeroen Bosch en enkele leden van de familie Brueghel, waarmee hij tijdens zijn tekenlessen in museum Boijmans van Beuningen in Rotterdam kennis had gemaakt; iets wat overigens na al die jaren nog in Pbalris’ huidige werk terug is te zien. De surrealistische stijl – waar zijn leraren niet altijd evenveel begrip voor hadden – zette Pbalris in de loop der jaren door. Hij creëerde smeltende horloges, bedacht wankele paalkantoren in een onstuimige zee en schilderde cyborghanden met stompjes, verloren geliefdes in een woestijn met duistere catacomben en middeleeuwse kasteelruïnes onder een wintersroze regenlucht. Tot halverwege zijn studietijd maakte hij een twintigtal werken die hij aan vrienden en familie schonk en waarvan de huidige verblijfplaats nu grotendeels onduidelijk is.

Na een sabbatical van een decennium, waarin hij vooral sociologie studeerde, new wave rock maakte en mogelijk wat teveel bier dronk, nam Pbalris in de jaren negentig zijn palet, kwasten en pen weer ter hand – zij het in digitale vorm. Sinds 1995 brengt zijn brein opnieuw surrealistische, abstracte en kleurrijke beeldende kunst voort.

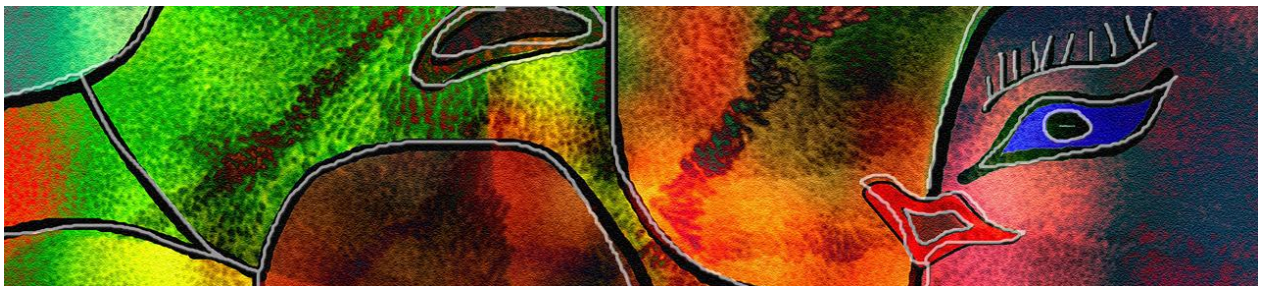
Waarom werk je digitaal?

“De twee belangrijkste voordelen van digitaal werken,” aldus Pbalris, “zijn tijdwinst en verplaatsbaarheid. Dat zijn misschien geen thema’s die iedere beeldend kunstenaar aanspreken, maar ik heb normaal gesproken vreselijk veel ideeën in mijn hoofd, en als ik die allemaal wil verwerken – en dat wil ik – moet ik tien doeken opzetten en ben ik in vijf schetsboeken tegelijk bezig. Dat is onpraktisch, het stinkt, en ik begon er op een bepaald moment gewoon genoeg van te krijgen. Als je digitaal werkt, spelen die dingen geen rol – sterker nog: je kunt zelfs *on the go* van alles doen.

Gewoon een kwestie van de juiste gadgets en de zaken een beetje organiseren. De voordelen liggen vooral op het gebied van verf en doeken (hoef je niet te kopen), droogtijd (nul), herstelwerkzaamheden (de 'undo-knop' is een uitkomst), kleurstelling (schuifknoppen in plaats van overschilderen) en verplaatsbaarheid (alles is gemakkelijk mee te nemen of te versturen). Daarbij zou ik alle extra artistieke mogelijkheden niet meer willen missen. ”

Ik vraag Pbalris naar zijn workflow.

“Eigenlijk verschilt die niet zoveel van de ‘analoge’ methode waar ik ooit mee ben begonnen. Afgezien natuurlijk van het feit dat ik er een nieuwe benaderingswijze bij heb: het werken op basis van mijn eigen foto’s. Wat de ‘ouderwetse’ technieken betreft: ik begin vaak met een schets of een tekening op mijn PC – of beter nog, op mijn iPad. Ook mijn iPhone gebruik ik regelmatig voor het vastleggen van ideeën die plotseling opkomen (bijvoorbeeld als ik uithuizig ben en er schiet me iets te binnen). Zo’n schets stuur ik vervolgens via e-mail naar de computer in mijn studio, waar ik later verderga met bijvoorbeeld (meer) kleuren toevoegen. Ik maak natuurlijk uitgebreid gebruik van allerlei filters en vervormingsmogelijkheden in Photoshop, maar ik gebruik ook minstens vijf andere softwareprogramma’s voor specifieke toepassingen, zoals bijvoorbeeld het zetten van ‘echte’ penseelstreken en het ‘overtrekken’ van foto’s voor ‘schetseffecten’. Echt fantastisch zijn de tekenprogramma’s op de iPad die bijvoorbeeld ‘waterverf’ gewoon laten doorlopen in andere kleuren. Geniaal in combinatie met een stylus! Een andere belangrijke techniek is het werken met lagen (kan ook op de iPad en iPhone). Dat is eveneens erg handig voor het werken met foto’s. Door met transparantie en overvloeimodi te werken, kun je fantastische effecten bereiken – ook dingen die je van tevoren niet had bedacht.”

Sommige mensen zien je werk misschien als “niet helemaal echt” omdat het op de computer is gemaakt. Wat vind je daarvan?

“Dat is weer hetzelfde verhaal dat ik al in de jaren tachtig en negentig heb moeten aanhoren, toen ik muziek ging maken met synthesizers. Een elektronisch album dat ik had geproduceerd met mijn band Wave World was voor een – overigens zeer gewaardeerde – oom van mij niet eens de moeite waard om te beluisteren. Hij was kerkorganist, en vond dat je met synthesizers geen echte muziek kon maken. Tegenwoordig wordt een heel groot deel van de (pop)muziek elektronisch gemaakt. Geen mens die je er nog over hoort. Geen band meer die – net als Queen ooit – op de hoes schrijft: ‘No synthesizers used’.

Hetzelfde geldt voor beeldende kunst die met de computer wordt gemaakt. De kunstenaar gebruikt zijn eigen methoden, technieken en gereedschappen om een medium te produceren dat aan een muur kan worden gehangen – canvas, papier, hout, glas, aluminium, noem maar op. Hij gebruikt zijn geest om ideeën en concepten te bedenken. Hij gebruikt zijn ogen om te kijken, zijn handen om de

ideeën op het virtuele canvas te zetten en zijn mond om te vloeken als het niet gaat zoals hij het wil. Vervolgens laat hij het werk printen en kan het bekeken worden, net als een ‘gewoon’ schilderij. Het is voor mij niet meer dan een andere benadering van hetzelfde idee met een vergelijkbaar resultaat.”

Je noemt het werken aan je schilderijen “een intuïtief proces van vervreemding dat veel wegheeft van een vierdimensionale rorschachtest.” Wat bedoel je daarmee?

“Als ik aan een nieuw schilderij werk, weet ik niet altijd vanaf het begin waar het naartoe gaat. Ik laat me vaak leiden door wat ik op een bepaald moment aan het doen ben. Het is een heel intuïtief proces. Ik teken een bepaalde vorm, voel dat daar een bepaalde kleur bij hoort en zie dan dat er een andere vorm overheen moet. Dan maak ik een nieuwe laag aan, zoek een mooie transparantie, kies een andere laagstijl of overvloeimodus, en zo sleept het werk me eigenlijk voort. En wat die ‘rorschachtest’ betreft; zo’n test vraagt in feite aan je: ‘Wat ben ik?’ Dat doen de werken waar ik mee bezig ben ook. Alleen zijn het geen werken die al klaar zijn en waar ik naar moet kijken totdat ik een vlinder of een schedel zie, maar het zijn evoluerende beelden die in de loop der tijd – de vierde dimensie – langzaam maar zeker hun ware aard prijsgeven. Het is mijn taak als beeldend kunstenaar om die aard te ontdekken en naar buiten te brengen.”

Je schrijft op je website dat je bezig bent met een expositie waarvoor je zelf een soundtrack wilt componeren. Kun je daar nog iets over zeggen?

“Naar kunst kijken is niet voor iedereen een overweldigende belevenis. Bezoekers van een museum of galerie gaan een ruimte binnen, kijken wat om zich heen. *Oké, vijftien werken van één kunstenaar; tien landschappen, vier abstracten en een portret.* Veel mensen hebben dat in vijf minuten wel weer gezien. Maar dan missen ze een hoop. Er zijn in een schilderij vaak fantastische details en verrassende emoties te vinden. Je moet dan natuurlijk wel even de tijd nemen om alles op je in te laten werken.

Als muzikant weet ik dat de impact van beelden versterkt kan worden door ze te combineren met audio. De samenvoeging van twee disciplines kan een sterk medium opleveren dat beter tot de toeschouwer doordringt. We combineren in het dagelijks leven tenslotte ook meerdere zintuigen. Ik wil in een donkere ruimte een zorgvuldige selectie van mijn werken ophangen met een speciale belichting, en daarbij via een goede geluidsinstallatie mijn eigen muziek afspelen. Het idee is dat de kijker in een volledig onbekende wereld wordt gezogen en iets ervaart waarover hij in elk geval diezelfde dag nog zal blijven nadenken en praten. De muziek is inmiddels bijna af, en het is de bedoeling dat een CD of DVD bij de expositie wordt aangeboden zodat bezoekers het geheel thuis nog eens rustig kunnen ‘bekijk-luisteren’. Het is nu alleen een kwestie van het vinden van de juiste ruimte.”

Tot slot: wat is volgens jou de zin van beeldende kunst?

“Kunst kun je vanuit meerdere standpunten bekijken, maar de belangrijkste zijn het standpunt van de kunstenaar en dat van de toeschouwer.

Een serieuze kunstrijker is denk ik over het algemeen met tweeënhalve vraag bezig: ‘Vind ik dit mooi?’ en: ‘Wat zie ik hierin/wat heeft de kunstenaar bedoeld?’ Kunst kan een belangrijke rol spelen in de geestelijke ontwikkeling van mensen, niet alleen omdat er zoveel moois is, maar kunst biedt een intellectueel kader van een samenleving en stimuleert kijkers om op zoek te gaan naar betekenis. Zo’n speurtocht verdiept de geest – je wordt even een soort *profiler*.

Voor mijzelf is natuurlijk vooral het perspectief van de kunstenaar van belang, maar dat begeeft zich eigenlijk in dezelfde contreien als dat van de kunstrijker. Het is voor mij belangrijk om intuïtief te kunnen werken. Ik wil dingen uit mezelf naar boven halen waarvan ik niet wist dat ze er waren. Ik ben vooral geïnteresseerd in dat plotselinge moment van verwondering dat zich bij elk werk aandient; het moment waarop ik herken wat ik naar boven heb gehaald. Elk nieuw werk is voor mij een leermoment dat op een bijzondere manier betekenis geeft aan mijn leven. Bovendien is het creëren van kunst een van de weinige manieren die mij ter beschikking staan om niet compleet te worden opgeslokt door een samenleving waarin steeds meer georganiseerd en gereguleerd is en steeds meer in hokjes wordt gestopt.”

Bedankt voor dit gesprek.

Website en e-mail:

www.gertvansanten.nl

info@gertvansanten.nl

Portfolio download (PDF, 7 MB, 150+ werken):

www.gertvansanten.nl/uploaded_files/pdf/Portfolio_Pbalris.pdf

Aanschaf van werk: www.pimpyourwall.nl of e-mail: info@gertvansanten.nl

